

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ  
УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ХОРТИНГУ

ISSN 2410-5317

# ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ХОРТИНГУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*Засновано в 2014 р.*

Випуск 4

Частина 3



Київ  
Видавець Паливода А. В.  
2017

**Збірник наукових праць входить до Переліку наукових фахових видань України,  
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт  
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата педагогічних наук  
(наказ МОН України від 07 жовтня 2015 р. № 1021)**

**Редакційна колегія:**

- Бех І. Д. – дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор  
(головний редактор)
- Петрочко Ж. В. – доктор педагогічних наук, професор (заступник головного редактора)
- Артюшенко А. О. – доктор педагогічних наук, професор
- Беленька Г. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Болтівець С. І. – доктор психологічних наук, професор
- Діхтяренко З. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, голова науково-методичної колегії  
Української федерації хортингу, майстер спорту України з хортингу
- Єрмоменко Е. А. – кандидат педагогічних наук, Заслужений тренер України, Майстер  
спорту України міжнародного класу, президент Української федерації  
хортингу, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України
- Зубалій М. Д. – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
- Коновець С. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Круцевич Т. Ю. – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
- Литвиненко А. М. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
- Грибан Г. П. – доктор педагогічних наук, професор
- Приступа Є. Н. – доктор педагогічних наук, професор
- Пустолякова Л. М. – кандидат педагогічних наук
- Тимошенко О. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Тимчик М. В. – кандидат педагогічних наук, майстер спорту України з хортингу
- Федорченко Т. Є. – доктор педагогічних наук, професор
- Хатько А. В. – кандидат педагогічних наук, майстер спорту України з хортингу
- Чобітько М. Г. – доктор педагогічних наук, професор
- Півоварський Юліуш – почесний професор, PhD, ректор Вищої школи публічної і  
індивідуальної безпеки „Апейрон“ (Польська Республіка)
- Порада Віктор – професор, доктор юридичних наук,  
ректор Вищої школи в Карлових Варах (Чеська Республіка)
- Шортт Джеймс Джордж – президент Всесвітньої асоціації особистих охоронців (Ірландія)
- Кастлшортський  
Юрчак Войтех – професор, PhD, Академія збройних сил ген. М. Р. Штефаника в  
Ліптовському Мікулаші (Словацька Республіка)
- Рецензенти:**
- Волков Л. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Єжова О. О. – доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор
- Оржеховська В. М. – доктор педагогічних наук, професор
- Присяжнюк С. І. – доктор педагогічних наук, професор
- Сичов С. О. – доктор педагогічних наук, професор

**Т 33 Теорія і методика хортингу. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 4. – Ч. 3. – 658 с.**

**ISBN 978-966-437-427-6.**

До збірника ввійшли наукові праці вітчизняних учених, аспірантів, тренерів з хортингу. Автори спрямували свій науковий пошук на багатоаспектне висвітлення шляхів щодо реалізації сучасних підходів у теорії і методиці хортингу – національного виду спорту України.

**УДК 37.02 : 796.85 (08)  
ББК 74.202 : 75.715**

ISBN 978-966-437-427-6

© ІПВ НАПН України  
© К. : Паливода А. В.

---

---

## КРИТЕРІЇ ВИСОКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

**ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович**

*Університет державної фіскальної служби України*

**Анотація.** У даній науковій статті характеризується професійна підготовка співробітників правоохоронних органів за методиками хортингу, проаналізовано методи та форми професійної підготовки співробітників правоохоронних органів України із застосуванням засобів сучасного національного виду спорту хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань служби та ефективного здійснення правоохоронної діяльності. Розглянуто напрями вдосконалення фізичної підготовки співробітників і слухачів відомчих закладів вищої освіти системи правоохоронних органів України. Наголошується на необхідності підвищення професіоналізму і працездатності співробітників. Виділено елементи формування бойової готовності, функціональної підготовки співробітників правоохоронних органів засобами хортингу до виконання оперативно-службових завдань в правоохоронних органах України. Розглянуто технічні характеристики спорядження, яке використовують співробітники при виконанні спеціальних операцій. Пропонується схема розподілу годин на розділі програми із загальної та спеціальної фізичної підготовки. Пропонується розширити розділи програми підготовки із загальної та спеціальної витривалості, використовувати методики підготовки спортсменів хортингу. Показані напрями підвищення функціональної підготовки та боездатності правоохоронних органів через вдосконалення фізичних якостей: сила, витривалість, швидкість, спритність, гнучкість. Надано методичні рекомендації щодо коригування програми функціональної та професійної підготовки курсантів, професійно-психологічного загартування і виховання фізичних якостей працівників силових структур держави.

**Ключові слова:** хортинг, професійна підготовка співробітників, правоохоронні органи України, співробітники поліції, функціональна підготовка, службовий обов'язок.

**Актуальність наукового дослідження.** Підвищенню рівня бойової та фізичної підготовки співробітників правоохоронних органів в Україні приділяється особлива увага. На стадіонах та навчальних полігонах керівники підрозділів правоохоронних органів особисто приймають заліки з фізичної підготовки у співробітників підрозділів, до яких пред'являються підвищені вимоги щодо рівня професійної підготовки [1; 4–12; 20–28]. Кандидати на службу в правоохоронних органах після короткої розминки показують свої навички з фізичної підготовки, включаючи біг на 3 км, підтягування, згинання та розгинання рук в упорі лежачи, вправи на прес. Співробітник поліції або іншого правоохоронного органу має бути готовий до будь-якої ситуації, в тому числі і екстремальної, перебувати в хорошій фізичній формі, оскільки від його грамотних і професійних дій залежать як життя громадян, так і його власне. Постійне підвищення свого професійного рівня, вдосконалення фізичної форми, впевнене володіння прийомами хортингу і неухильне дотримання законності – запорука якісного виконання співробітником правоохоронних органів своїх службових обов'язків [2; 13–19].

При здачі нормативів з фізичної підготовки правоохоронці, які займаються хортингом, відмінно демонструють свою фізичну витривалість і силу. Однак не всі кандидати можуть вкластися у нормативи. Тим, кому не вдається пройти випробування з першого разу, буде надано час на перепідготовку, адже перездача, зазвичай, проходить впродовж місяця або через місяць, але вже може відбуватися у присутності керівництва

відомства. В разі отримання незадовільної оцінки з фізичної підготовки, ці кандидатури на роботу більше розглядатися не будуть.

**Виклад основного матеріалу.** Хортинг є прикладним видом спорту правоохоронців України і забезпечує якісне виконання співробітниками правоохоронних органів усіх необхідних нормативів.

Професіоналізм співробітників правоохоронних органів значною мірою також визначається вмінням працювати з людьми. В умовах службової діяльності успіх попередження, припинення, розкриття і розслідування злочинів багато в чому визначається вмінням особового складу підрозділів правоохоронних органів продуктивно спілкуватися з громадянами, посадовими та іншими особами [3; 29–36]. У процесі професійної підготовки необхідно опанувати прийомами встановлення психологічного контакту, довірчих відносин, виховного впливу на правопорушників. Важливо навчитися мистецтву розуміти людей і управляти їх поведінкою, передбачати можливі вчинки людини, орієнтуватися у властивостях її особистості, володіти навичками профілактики і нейтралізації міжособистісних і міжгрупових конфліктів. Компетентні професійні дії, здатність приймати рішення в стандартних і нестандартних ситуаціях стають основними вимогами до кожного співробітника правоохоронних органів.

Ще будучи курсантами закладів вищої освіти правоохоронних спеціальностей майбутні співробітники силових відомств вивчають прийоми хортингу, методики спілкування з людьми, особливості психологічного впливу та інші програмні засади, що дає слухачам система хортингу. Активізація навчально-пізнавальної та навчально-професійної діяльності слухачів багато в чому визначається повнотою і відповідністю змісту програм навчання, націленістю їх на розвиток і вдосконалення професійно важливих якостей. Це є одним з найважливіших умов ефективної професійної підготовки співробітників правоохоронних органів, способом реалізації і досягнення цілей професійного навчання.

Аналіз оперативно-службової діяльності працівників правоохоронних органів показує, що центральне місце в ній відводиться безпосередньо роботі з громадянами, тобто відноситься вона до суб'єкт-суб'єктної діяльності, і досягнення її цілей протікає в системі «людина-людина». В процесі служби всі дії співробітника правоохоронних органів характеризуються високою різноманітністю, супроводжуються великою кількістю ділових і міжособистісних контактів, характеризуються швидкою зміною подій, різноманітним виконуваних дій. Відповідно, успішність такої діяльності багато в чому визначається вмінням грамотно і професійно будувати своє спілкування [37–46]. У цих умовах, як показує практика, рівень розвитку комунікативних здібностей суттєво впливає на успіх професійної діяльності. Відсутність знань і навичок у цій області породжує конфліктні ситуації, психологічну напруженість, зниження ефективності професійної діяльності.

У той же час, як показує наше дослідження, в правоохоронних органів на різних посадах служить чимала кількість співробітників, які не мають належної професійної підготовки до діяльності в системі «людина-людина», що в свою чергу формує негативний імідж співробітника серед населення, що породжується відсутністю знань і умінь в області комунікативної

взаємодії. Проведене дослідження підтверджує необхідність підвищення професійної підготовки співробітників правоохоронних органів за допомогою професійно-психологічної підготовки за навчальними програмами з хортингу.

У рівні професійно-психологічної підготовленості співробітників правоохоронних органів, як показує практика, незалежно від напряму оперативно-службової діяльності, приховані значні можливості, які надають вплив на успішність виконання службових завдань. Метою професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів засобами хортингу є, перш за все, підготовка до роботи з людьми. Вона включає в себе отримання знань, умінь і навичок, розвиток і вдосконалення професійних здібностей (ПЗ) особистості співробітника правоохоронних органів. Однією зі складових професійних здібностей у діяльності співробітника правоохоронного органу, як показує практика, є комунікативна компетентність і культура спілкування [47–56]. Наявність знань і умінь в області комунікативної взаємодії та вирішення конфліктних ситуацій виступає одним з важливих умов підвищення ефективності діяльності особового складу підрозділів правоохоронних органів [3].

Проблеми оптимізації комунікативної компетентності і культури спілкування в правоохоронних органах є одним з найбільш актуальних і давно назрілих напрямів службової діяльності. Комунікативна компетентність, тобто сукупність знань, умінь і навичок ефективного спілкування – це те, чому необхідно спеціально навчати, використовуючи при цьому сучасні інноваційні технології в умовах інтерактивної взаємодії. Дослідження з проблем комунікації вчених науково-методичної колегії Української федерації хортингу свідчать про те, що вміння спілкуватися є найважливішою, а іноді і профілюючою складовою для більшості професій у системі людських відносин [57–65]. Узагальнюючи результати вивчення психологічних проблем професійного спілкування, можна з упевненістю стверджувати, що знання психологічних закономірностей спілкування, обміну інформацією і взаємодії людей являє собою важливу умову оптимізації ділового спілкування в професійній діяльності співробітників правоохоронних органів.

Однак, на практиці при проходженні професійного навчання, як і при навчанні в системі додаткової професійної освіти (ДПО), вивчення таких важливих питань не приділяється належної уваги. Натомість, в програмах системи хортингу для силових відомств України містяться методики підготовки співробітників правоохоронних органів, які включають ці важливі елементи правоохоронної діяльності.

Система хортингу є значущою базою підвищення професіоналізму співробітників правоохоронних органів, вдосконалення готовності до дій в різних ситуаціях правоохоронної діяльності. Навчальні програми з хортингу для підготовки правоохоронців, що є складовою частиною освітньої системи правоохоронних органів України з підготовки кадрів, несе на собі відповідальність за оновлення і зростання професійного потенціалу особового складу підрозділів правоохоронних органів.

Відповідно до відомчої нормативної бази, навчання співробітників правоохоронних органів за додатковими професійними програмами здійснюється в міру необхідності, але не рідше одного разу на п'ять років.

Конкретний термін і зміст додаткових програм підготовки підвищення кваліфікації, професійної перепідготовки для кожної категорії посад співробітників правоохоронних органів визначаються відповідними робочими навчальними програмами, які розробляються, затверджуються і реалізуються організаціями, що здійснюють освітню діяльність, а також на основі зразкових програм, які іноді недостатньо відповідають сучасним вимогам правоохоронної діяльності. Робочі навчальні програми узгоджуються з органами, організаціями, підрозділами правоохоронних органів України за напрямками оперативно-службової діяльності [66–75].

З метою оптимізації навчального процесу, внесення пропозицій щодо вдосконалення підготовки працівників правоохоронних органів в системі хортингу нами було проведено аналіз на предмет психологічної складової наступних програм навчання (підвищення кваліфікації правоохоронців у системі хортингу):

навчальна програма з хортингу додаткової професійної освіти (підвищення кваліфікації) слідчих, що спеціалізуються на розслідуванні злочинів загальнокримінальної спрямованості;

навчальна програма з хортингу підвищення кваліфікації начальників територіальних органів МВС України на районному рівні;

навчальна програма з хортингу підвищення кваліфікації з мовною підготовкою співробітників органів внутрішніх справ України, що залучаються до забезпечення правопорядку і громадської безпеки в період підготовки і проведення великих міжнародних заходів;

навчальна програма з хортингу додаткової професійної освіти (підвищення кваліфікації) співробітників територіальних органів МВС України на регіональному рівні;

навчальна програма підвищення кваліфікації помічників оперативного чергового, помічників оперативного чергового за викликами, помічників оперативного чергового частин МВС, міських управлінь МВС України в областях України, працівників районних відділів поліції.

Необхідно відзначити, що в даній статті при вивченні і проведенні аналізу змісту зразкових програм в якості вибірки наводяться тільки ті із завдань навчання, умінь і навичок, позначених у розглянутих програмах, які, на наш погляд, сприяють розвитку і вдосконаленню комунікативних якостей, які є важливою складовою професіоналізму співробітників органів внутрішніх справ, а також інших правоохоронних органів України [76–85]. У результаті дослідження встановлено:

змістом програм недостатньо передбачено матеріал, спрямований на розвиток комунікативних якостей, таких важливих у професійній діяльності категорії співробітників, для навчання яких вона призначена;

необхідне додаткове навчання начальників територіальних органів МВС України на районному рівні вмілим і ефективним діям, що забезпечує успішне виконання службових завдань, прагнення до постійного вдосконалення своєї професійної майстерності з урахуванням специфіки діяльності.

У результаті освоєння запропонованого курсу з хортингу співробітники правоохоронних органів повинні:

знати психологічну сутність спілкування з різними категоріями громадян, попередження та вирішення конфліктів у службовій діяльності;

вміти користуватися основними прийомами професійного спілкування і вирішення конфліктних ситуацій;

володіти навичками формування у співробітників правоохоронних органів професійно значущих якостей особистості.

В організаційно-методичному розділі програми з хортингу зазначено, що метою навчання, яке проводиться, є вдосконалення комунікативної компетентності, розширення соціокультурного і правового кругозору співробітників правоохоронних органів, що дозволяє за допомогою мовних знань адаптуватися і адекватно реагувати на конкретні ситуації, які виникають у сфері їх професійної діяльності, а також сприятимуть успішному виконанню покладених на них функціональних завдань з охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки в період проведення державних і громадських заходів.

Відповідно до матеріалу організаційно-методичного розділу програми з хортингу, практичний компонент спрямований на:

оволодіння основними формами спілкування і мовними функціями щодо громадян України та іноземних громадян.

В якості завдань спеціалізованого курсу з хортингу позначено:

сприяти формуванню у слухачів знань, навичок і умінь, професійно значущих особистісних якостей, необхідних для здійснення повноважень співробітників з охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки в період проведення великих всеукраїнських і міжнародних заходів;

розвивати комунікативні вміння на основі мовних і соціокультурних знань у межах, передбачених навчальною програмою з хортингу для різних сфер діяльності та за різноманітними темами спілкування в діалогічному та монологічному режимі.

У розділі «Вимоги до результатів освоєння спеціалізованого курсу з хортингу» говориться, що процес вивчення спецкурсу спрямований на формування у співробітників правоохоронних органів загальнокультурних компетенцій – здатність логічно, правильно й аргументовано та ясно будувати усну і письмову мову.

При цьому змістом зразкової програми з хортингу для співробітників правоохоронних органів із загального обсягу годин є дві години для оволодіння спеціалізованими мовними компетенціями, що відводиться для вивчення теми «Психологія професійного спілкування і професійна етика в діяльності співробітника правоохоронних органів».

У тематичному плані програми з хортингу для правоохоронних органів представлено достатнім загальним обсягом годин для вивчення параметрів необхідності застосування прийомів хортингу в умовах екстремальної ситуації. І навіть перед можливим застосуванням фізичної сили, співробітник правоохоронних органів має спробувати вийти з цієї ситуації без використання прийомів хортингу, намагатися переконати співрозмовника щодо правомірності його поведінки [86–99]. У програмі також зазначено, що в результаті навчання слухачі повинні:

вміти володіти навичками професійного спілкування по локалізації та нейтралізації конфліктних ситуацій при виконанні службових обов'язків;

ознайомитися з основами кримінальної психології і конфліктології;

оволодіти основами психології масової поведінки.

Для оволодіння зазначеними компетенціями програмою навчання з хортингу відводиться час, у рамках якого вивчаються наступні теми:

«Основи застосування прийомів хортингу при затриманні правопорушника»;

«Основи кримінальної психології»;

«Основи конфліктології»;

«Психологія поведінки великих груп людей».

У навчальній програмі з хортингу для правоохоронних органів також зазначено, що метою навчання є вдосконалення системи теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для виконання оперативно-службових завдань співробітниками чергових частин територіальних органів МВС України і взаємодії з іншими правоохоронними органами.

Одним із завдань навчання правоохоронців у системі хортингу є ознайомлення з новими положеннями соціальної та педагогічної психології, актуальними для діяльності чергових частин.

У результаті вивчення тем програми з хортингу та підвищення кваліфікації співробітники правоохоронних органів та слухачі повинні:

знати основи педагогіки і психології в правоохоронній діяльності;

вміти проводити індивідуальні або колективні бесіди з громадянами, розглядати пропозиції та звернення, що надійшли від них;

виявляти індивідуальні психологічні особливості громадян з метою встановлення психологічного контакту, вибору методів психологічного впливу;

встановлювати довірчі відносини з громадянами, а також з особами, які мали відомості про злочинну діяльність;

володіти навичками застосування професійної лексики.

При цьому, змістом навчальної програми з хортингу передбачено навчальний матеріал, спрямований на досягнення завдань, набуття вмінь та навичок, позначених в керівних документах міністерств та відомств України.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна зробити висновок, що в практичній діяльності кожного співробітника правоохоронних органів, який займається хортингом, володіння широким набором комунікативних прийомів і технік встановлення контакту зі співрозмовником, вміння створити атмосферу довірливого спілкування, відпрацювання навичок ефективного слухання, оволодіння прийомами парафразу, рефлексії, організації зворотного зв'язку, саморозкриття, володіння навичками профілактики і нейтралізації міжособистісних і міжгрупових конфліктів, знання психологічних закономірностей спілкування, обміну інформацією і взаємодії людей є важливе, необхідна умова оптимізації професійної діяльності кожного зі співробітників правоохоронних органів незалежно від напряму оперативно-службової діяльності. Формування, розвиток і вдосконалення вище означених якостей має проходити в обов'язковому порядку як в системі професійного навчання, так і в системі додаткової професійної освіти з вивчення програми з хортингу для правоохоронних органів і професійної службової та фізичної підготовки.

Рекомендовані для навчання розглянуті вище теми програми з хортингу підвищення кваліфікації співробітників правоохоронних органів у повній



мірі сприяють підготовці співробітників, здатних виконувати поставлені завдання на належному професійному рівні. В програмі з хортингу зазначаються складові комунікативної компетенції, що є необхідною і важливою якістю в професійній діяльності слідчого, працівника поліції на місцевості, працівника підрозділу спеціального призначення, охоронця та службовця іншої сфери правоохоронної спрямованості.

У програмах з хортингу з урахуванням актуальності позначена необхідність оволодіння і вдосконалення комунікативних якостей в розділах: цілі навчання; завдання навчання.

Відповідно до завдань програми з хортингу, співробітники правоохоронних органів повинні знати, вміти, володіти навичками і т. д. Однак, це здійснюється тільки через практику. У зв'язку з чим, досягнення цілей навчання, отримання нових знань, придбання необхідних умінь і навичок у повному обсязі не може представлятися можливим без безпосереднього спілкування з населенням.

Базовою основою високого рівня спеціальної підготовленості співробітників правоохоронних органів є міцне здоров'я і високий рівень загальної працездатності не тільки працівників керівного складу, а й звичайних поліцейських патрульної служби. Функціональна підготовка засобами хортингу забезпечує також високий рівень фізичних якостей. Перевірка рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України в 2017 році показала, що нормативи з фізичної підготовки (біг 100 м, 1000 м, комплексно-силова вправа, згинання та розгинання рук в упорі лежачи) успішно виконали лише 50 % кандидатів. А це є половина претендентів на службу державі. Іншим кандидатам були призначені повторні випробування. Важко здійсненими нормативами стали біг на 100 м і, особливо, біг на 1000 м, що свідчить про низький рівень функціонального стану кардіореспіраторної системи та слабку фізичну працездатність кандидатів на службу в поліції.

У зв'язку з цим, при 4-місячній службовій підготовці слухачів патрульної поліції на перші чотири тижні рекомендується в програму підготовки включити засоби загально-фізичної спрямованості (вправи з хортингу, легкої атлетики, гімнастики, спортивних ігор, подолання перешкод). На цьому етапі підготовки особливу увагу необхідно приділити підвищенню функціональної підготовленості, використовуючи бігові навантаження рівномірним і змінним методом. У теоретичному розділі програми з хортингу висвітлені основи методики розвитку фізичних якостей. Виходячи з результатів дослідження, при вивченні техніки самозахисту і прийомів хортингу примусових заходів весь процес навчання рекомендується розподілити на 4 етапи. Кожному етапу відповідає певний рівень освоєння техніки хортингу щодо заходів фізичного впливу при певній кількості повторень цих вправ.

Так на першому етапі при виконанні вправ 180–200 разів можна освоїти знання і розуміння техніки відпрацьовуються вправ.

На другому і третьому етапі – це другий і третій місяці навчання, коли на заняттях буде робитися упор на швидко-силову підготовку і техніку виконання прийомів хортингу щодо застосування примусових заходів і кількість повторень вправ зросте від 800 до 1200 разів, тоді буде

вироблятися вміння виконувати необхідні вправи в умовах, які поступово ускладнюються.

Четвертий етап, що охоплює останній місяць підготовки працівників правоохоронних органів, при повторенні вправ, що зростають від 1200 до 3000 разів, дозволить сформувати більш стійку рухову навичку виконання прийомів хортингу, технік самозахисту, елементів силового затримання і примусу. На даному етапі правоохоронець навчається контролювати результат дії, а не спосіб виконання вправи. Починаючи з другого і наступних місяців підготовки, поступово треба вводити комплексні та інтегральні методи підготовки, що дозволяють підвищити загальну і моторну щільність занять з хортингу.

На третьому і четвертому етапах навчання необхідно відпрацьовувати комплексні дії при нападах правопорушників, їх силовому затриманні, при використанні спеціальних засобів. На даному етапі підготовки закріплення і вдосконалення техніки прийомів хортингу, необхідних вправ слід здійснювати в ускладнених умовах при моделюванні різних ситуацій, умов (в автомобілі, у громадському транспорті, в квартирі, на зупинці, в метро тощо).

Виходячи з перших дослідів підготовки співробітників правоохоронних органів, поліцейських патрульної служби, враховуючи їх рівень початкової фізичної та функціональної підготовленості, 4-х місячний термін підготовки, з метою підвищення якості підготовки зазначеної категорії співробітників правоохоронних органів необхідно:

збільшити час базової підготовки співробітників правоохоронних органів, поліцейських патрульної служби до шести місяців;

створити умови для проведення тренувань з хортингу;

у теоретичний курс при підготовці співробітників правоохоронних органів ввести питання основ методики розвитку фізичних якостей;

при випуску співробітників правоохоронних органів після навчання проводити іспит як з тактики використання прийомів хортингу, заходів примусу, так й із загальної фізичної підготовки (100 м, 1000 м, комплексна силова вправа, згинання розгинання рук в упорі лежачи);

створити в центрах навчання співробітників правоохоронних органів, майбутніх поліцейських патрульної служби спеціальні споруди де можна було б збирати макети (типових квартир, приватних будинків, автомобілів тощо) для моделювання різних ситуацій в процесі навчання;

створити умови для проведення тренувань з використанням сльозогінного газу;

посилити матеріальне забезпечення (наручники, ключі до них, маківари, спортивні рукавички для проведення навчальних сутичок з хортингу, захисне спорядження тощо).

**Висновок.** Внесення відповідних доповнень у зміст розглянутих вище програм є необхідним і буде сприяти підготовці співробітника правоохоронних органів, здатного вирішувати службові завдання на більш високому професійному рівні.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабурнич С. А. Рекомендації для батьків щодо виховання юного спортсмена хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 120–138.

2. Вехтев В. В. Сімейне середовище у вихованні юного спортсмена хортингу / В. В. Вехтев, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 102–119.
3. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
4. Гречаний О. М. Хортинг та його оздоровча програма / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 171–183.
5. Гречаний О. М. Хортинг у забезпеченні соціокультурних можливостей людини / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 38–58.
6. Дородний Л. М. Оволодіння технікою боксу для успішної тренувальної діяльності у спортивних єдиноборствах / Л. М. Дородний, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 178–185.
7. Дорошенко М. М. Дослідження рівня фізичної підготовленості студентів у системі хортингу / М. М. Дорошенко, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 84–97.
8. Ерёмєнко Э. А. Воспитание настойчивости у детей 6–7 лет в процессе занятий хортингом / Э. А. Ерёмєнко // Сибирский педагогический журнал : научное периодическое издание. – Новосибирск, 2013. – № 6. – С. 209–213.
9. Єрмоєнко Е. А. Адаптаційні здібності спортсмена хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 141–153.
10. Єрмоєнко Е. А. Актуальний рівень розвитку особистості в системі спортивних єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 96–108.
11. Єрмоєнко Е. А. Аутогенне тренування в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 56–75.
12. Єрмоєнко Е. А. Батьківщина в серці учня українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 278–292.
13. Єрмоєнко Е. А. Бойове мистецтво як засіб прикладної підготовки старшокласників до військової служби / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 85–99.
14. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва для здоров'я студентів / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 14–29.
15. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва у програмі професійно-прикладної підготовки курсантів і співробітників державних силових відомств / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 190–202.
16. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва у програмі спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних умовах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 15–35.
17. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як засіб військово-спортивної підготовки старшокласників / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 62–81.
18. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як середовище пізнавальної активності учнів / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 121–140.
19. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як чинник професійно-прикладної підготовки курсантів до служби в силових структурах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 56–70.
20. Єрмоєнко Е. А. Вивчення прийомів єдиноборств і професійна підготовка співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 83–95.
21. Єрмоєнко Е. А. Вивчення школярами способів безпечного падіння і самостраховок хортингу на уроці фізичної культури / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. : Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 267–283.
22. Єрмоєнко Е. А. Визначальна функція українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 159–170.
23. Єрмоєнко Е. А. Виховання відданих захисників України у системі хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 21–35.
24. Єрмоєнко Е. А. Виховання сили у хортингістів / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 238–253.
25. Єрмоєнко Е. А. Виховання силових якостей у спортсменів-єдиноборців / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 14–25.

26. Єрмоєнко Е. А. Дихальні вправи у системі хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 170–185.
27. Єрмоєнко Е. А. Діяльність тренера з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 38–52.
28. Єрмоєнко Е. А. Загальна і спеціальна психологічна підготовка співробітників правоохоронних органів за прикладними методиками хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 271–289.
29. Єрмоєнко Е. А. Застосування бойових прийомів хортингу співробітниками правоохоронних органів для затримання злочинців / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 196–214.
30. Єрмоєнко Е. А. Захист Батьківщини як виховна мета українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 21–35.
31. Єрмоєнко Е. А. Здоров'я людини як виховний орієнтир хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 70–88.
32. Єрмоєнко Е. А. Зміст навчальних завдань для проведення теоретичних занять з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 158–173.
33. Єрмоєнко Е. А. Ідея відданого служіння українському народові за філософією хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 4–20.
34. Єрмоєнко Е. А. Історико-філософські пріоритети українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 36–52.
35. Єрмоєнко Е. А. Медитація в хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 89–107.
36. Єрмоєнко Е. А. Методика проведення занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 302–324.
37. Єрмоєнко Е. А. Національні бойові традиції українського народу в системі хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 4–20.
38. Єрмоєнко Е. А. Основи викладання елементів хортингу для школярів на уроці фізичної культури / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 236–250.
39. Єрмоєнко Е. А. Основи тренування в хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 290–308.
40. Єрмоєнко Е. А. Поняття спортивної дисципліни та етикету хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 114–132.
41. Єрмоєнко Е. А. Програмний матеріал для занять хортингом дітей 10–11 років / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 272–289.
42. Єрмоєнко Е. А. Реалізація програми розвитку українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 4–21.
43. Єрмоєнко Е. А. Розвиток фізичних якостей хортингістів / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 203–223.
44. Єрмоєнко Е. А. Руховий режим спортсмена хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 26–46.
45. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 230–244.
46. Єрмоєнко Е. А. Спортивна складова хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 170–185.
47. Єрмоєнко Е. А. Спортивна термінологія в системі хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 174–189.
48. Єрмоєнко Е. А. Традиції українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 186–202.
49. Єрмоєнко Е. А. Український хортинг у генетичному коді народу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 262–277.
50. Єрмоєнко Е. А. Український хортинг як виховна система особистості / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 53–69.
51. Єрмоєнко Е. А. Умови підвищення рівня фізичної підготовленості спортсменів хортингу різних вікових груп / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 218–235.

52. Єрмоєнко Е. А. Фізична культура та здоровий спосіб життя студентів у системі хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 22–37.
53. Єрмоєнко Е. А. Фізична підготовка хортингістів / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 208–229.
54. Єрмоєнко Е. А. Фізичне виховання хортингістів / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 224–237.
55. Єрмоєнко Е. А. Фізичне навантаження юних спортсменів хортингу старшого дошкільного та молодшого шкільного віку / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 203–217.
56. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – бойовий звичай України / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 190–207.
57. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – спортивна гордість України / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 168–183.
58. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – спортивна честь українського народу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 184–195.
59. Єрмоєнко Е. А. Хортинг і біологічний потенціал спортсменів / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 68–88.
60. Єрмоєнко Е. А. Хортинг і здоровий спосіб життя / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 5–25.
61. Єрмоєнко Е. А. Хортинг на уроці фізичної культури в школі / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 251–266.
62. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у забезпеченні здорового життя людини / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 70–87.
63. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у системі національно-патріотичного виховання юного українця / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 293–310.
64. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у системі професійно-прикладної підготовки офіцерського складу правоохоронних органів України / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 133–149.
65. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у стратегії оздоровлення української нації / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 53–69.
66. Єрмоєнко Е. А. Хортинг у формуванні позитивних моральних якостей співробітників правоохоронних органів України / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 215–239.
67. Єрмоєнко Е. А. Хортинг як засіб професійно-психологічної самосвідомості співробітників правоохоронних органів України / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 150–167.
68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг як оборонний звичай української нації / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 257–270.
69. Єрмоєнко Е. А. Цільова спрямованість педагогічних програм українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 53–69.
70. Івашковський В. В. Хортинг як навчально-наукова дисципліна / В. В. Івашковський, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 154–169.
71. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.
72. Карасевич С. А. Педагогічне покликання тренера з хортингу / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 139–158.
73. Кіблицький Р. В. Морально-ціннісні орієнтації хортингіста / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 274–288.
74. Колонтай В. Є. Психодіагностика в системі хортингу / В. Є. Колонтай, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 240–256.
75. Кукушкін К. М. Складові здорового способу життя людини, яка займається хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 88–106.

76. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.
77. Митрофанов О. С. Методика розвитку сили та швидкісно-силових здібностей хортингістів / О. С. Митрофанов, Е. А. Єрьоменко, С. В. П'ятіков // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 245–261.
78. Мірчев Д. В. Реалізація навчальних завдань спортсменів хортингу / Д. В. Мірчев, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 129–143.
79. Одновол С. О. Медико-фізіологічні чинники оздоровчої рухової активності хортингістів / С. О. Одновол, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 107–126.
80. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування в школярів фізичних здібностей як основи тверезого способу життя в майбутній життєдіяльності / О. І. Остапенко, М. Д. Зубалій, Е. А. Єрьоменко, М. В. Тимчик // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 166–172.
81. Пеньков Ю. М. Поведінкові звички і психофізична саморегуляція спортсмена хортингу / Ю. М. Пеньков, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 108–128.
82. Петрочко Ж. В. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.
83. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко // К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
84. Плеханов В. В. Розвиток спритності у спортсменів хортингу / В. В. Плеханов, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 127–148.
85. Присяжнюк С. І. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. І. Присяжнюк, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
86. П'ятіков С. В. Український хортинг як засіб освоєння системи національно-патріотичних цінностей / С. В. П'ятіков, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 36–52.
87. Рибалко В. Б. Основи безпеки життєдіяльності спортсменів хортингу / В. Б. Рибалко, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 47–67.
88. Самоха Д. М. Зміст програми самостійних тренувань з хортингу / Д. М. Самоха, Е. А. Єрьоменко, С. В. П'ятіков // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 70–83.
89. Семигал О. М. Оцінка фізичного стану та нормування навантаження спортсменів хортингу / О. М. Семигал, Е. А. Єрьоменко, С. А. Карасевич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 186–202.
90. Сичов С. О. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. О. Сичов, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
91. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.
92. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.
93. Тимчик М. В. Хортинг як засіб виховання наполегливості в молодших школярів / М. В. Тимчик, Е. А. Єрьоменко // *Фізичне виховання в рідній школі*. – Вип. 1. – К.: Педагогічна преса, 2014. – С. 38–41.
94. Шевчук В. С. Оздоровча дихальна гімнастика хортингу для дітей / В. С. Шевчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 149–169.

95. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

96. Шишко А. П. Формування інтересу учнів до занять хортингом / А. П. Шишко, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2011. – С. 144–157.

97. Шукалюк Ю. С. Зміст програми занять з хортингу для підлітків 12–13 років / Ю. С. Шукалюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 290–309.

98. Шульга А. В. Програма занять з хортингу для юних спортсменів 8–9 років / А. В. Шульга, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 254–271.

99. Щербина В. В. Впровадження комплексів фізичних вправ хортингу в навчально-тренувальний процес учнів / В. В. Щербина, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу. – К. : Паливода А. В., 2013. – С. 98–113.

## **Yeromenko E. A.**

University of the State Fiscal Service of Ukraine, Irpin, Ukraine

### **Criteria of high professional readiness of law enforcement officers**

**Abstract.** *This scientific article characterizes the professional training of law enforcement officers according to the methods of horting, analyzes the methods and forms of professional training of law enforcement officers of Ukraine using modern national sport of horting and approaches to determining the nature, content and objectives of the service and effective law enforcement. The directions of improvement of physical training of employees and listeners of departmental institutions of higher education of the system of law enforcement bodies of Ukraine are considered. Emphasis is placed on the need to improve the professionalism and efficiency of employees. Elements of formation of combat readiness, functional training of law enforcement officers by means of horting to perform operational and service tasks in law enforcement agencies of Ukraine are highlighted. The technical characteristics of the equipment used by employees when performing special operations are considered. The scheme of distribution of hours on the section of the program on the general and special physical training is offered. It is proposed to expand the sections of the training program for general and special endurance, to use methods of training horting athletes. The directions of increasing the functional training and combat capability of law enforcement agencies through the improvement of physical qualities are shown: strength, endurance, speed, agility, flexibility. Methodical recommendations on adjustment of the program of functional and professional training of cadets, professional and psychological hardening and education of physical qualities of employees of law enforcement agencies of the state are given.*

**Key words:** *horting, professional training of employees, law enforcement bodies of Ukraine, police officers, functional training, official duty.*